

Sjøfartsdirektoratet

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
		20250036	Martin Eggen	29.01.2025

Oppdatering av pensum til båtførerprøven

Vi viser til gjeldende versjon av pensum til båtførerprøven. Med økt grad av friluftsliv, økt bruk av raske fartøy (inkl. vannscooter) og synkende naturmangfold, spiller vi inn at pensum bør omfatte hensynet til omgivelsene i større grad. Gjentatte episoder med båter høy fart i nasjonalt viktige verneområder, med blant annet eksempel på grove overtramp ved sjøfuglkolonien Runde på Vestlandet, er eksponert i media de siste årene. Problemet er likevel nasjonalt og omfatter alt sjøareal, ikke bare verneområder.

Sjøfugler går massivt tilbake i antall. Dessverre har antall sjøfugler blitt sterkt redusert over relativt få år. Noen arter har mistet 70-90 prosent av bestandene, mens situasjonen for andre arter har vært mindre dramatisk. Verst har bestandsutviklingen vært for hettemåke og lomvi. Også tidligere tallrike arter som fiskemåke, gråmåke, krykkje, lunde og alke har problemer med å opprettholde bestandene sine. 32 arter sjøfugler er på rødlista fra 2021, en liste som viser sannsynligheten for at arter dør ut i Norge. Deler av trusselbildet omfatter forstyrrelser og uaktsom adferd. Hensyn til dyrevelferd er også et tema inn i dette.

Elevene bør kjenne til sentralt lovverk for naturmangfold og dyrevelferd, som er naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven. De bør også kjenne til nettverket av verneområder og kartløsningene for å skaffe seg oversikt over dem.

Beskyttelse av naturmangfoldet og fuglenes hekketid finner vi igjen i lovverket, og det er naturmangfoldloven som regulerer dette. Naturmangfoldloven beskytter all natur og gjelder for alle. Derfor er hensynet til fugler og viltlevende arter ikke et spørsmål om vi bør ta hensyn til dem. Lovverket sier at vi skal og må ta slike hensyn. Paragrafene 6 og 15 er særlig aktuelle.

§ 6. Generell aktsomhetsplikt

Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

§ 15. Forvaltningsprinsipp

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås.

Høsting og annet uttak av viltlevende planter og sopp er tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov. Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for lovlig ferdsel, landbruksvirksomhet eller annen virksomhet som skjer i samsvar med aktsomhetsplikten i § 6.

I dyrvelferdsloven er formålsparagraf og § 3 om behandling av dyr (inkl. fugler) nyttig på å kjenne til.

§ 3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

I 2023 utarbeidet BirdLife Norge "Veileder for å minimere forstyrrelser på fuglelivet under rydding av marint avfall" på oppdrag fra Rydd Norge og Handelens miljøfond. Flere kapitler inneholder konkret informasjon om problemstillinger aktuell for båtførerprøven, for eksempel kapitlene "Perioder av året når fuglene er ekstra sårbare", "Ferdse på sjø" og "Ferdse på land".

Rapporten er lagt ved denne henvendelsen.

Vi ser frem til en respons på innspillet vårt, og deltar gjerne i videre dialog.

For BirdLife Norge

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

Vedlegg:

Eggen, M., Falkenberg, F., Helberg, M. og Ranke, P. S. 2023. Veileder for å minimere forstyrrelser på fuglelivet under rydding av marint avfall. BirdLife Norge-notat 2023-08. 25 s.

KOPI:

Miljødirektoratet

Klima- og miljødepartementet